

юрид. наук: 12.00.05 /Східноукраїнський національний ун-т імені В.Даля. – Л., 2009. – 19 с.

9. Кодекс законів про працю: Закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. - № 50.

10. Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006 № 3460-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. - № 29. – Ст. 1062.

11. Мельник К.Ю. Загальна та спеціальна трудова правосуб'єктність працівників / К.Ю. Мельник // Вісник Київського університету права імені В.Корецького. – 2012. - № 1. – С. 617-624.

12. Положення про патрульну службу МВС: Наказ МВС від 02.07.2015 № 796 // Офіційний вісник України. – 2015. - № 54. – С. 203.

13. Інструкція про організацію роботи підрозділів кримінальної поліції: Наказ МВС від 19.12.2012 № 1176 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 8. – Ст. 288.

14. Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 № 565-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 95.

УДК 349.2

Дзюба Є.М.,
здобувач Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

У статті проаналізовано аспекти щодо вирішення проблем правового регулювання працівників фінансових установ. Автором визначено шляхи оптимізації відповідної сфери. Детально розкрито механізм реалізації таких напрямів.

Ключові слова: оптимізація, правове регулювання, працівник, трудова діяльність, працівник фінансової установи.

В статье проанализированы аспекты по решению проблем правового регулирования работников финансовых учреждений. Автором определены пути оптимизации соответствующей

сфери. Подробно раскрыт механизм реализации таких направлений.

Ключевые слова: оптимизация, правовое регулирование, работник, трудовая деятельность, работник финансового учреждения.

In the article analyzed aspects to solve the problems of legal regulation of employees of financial institutions. Author examined ways of optimizing the respective areas. In detail disclosed mechanism to implement such directions.

Keywords: optimization, legal regulation, employee, employment, employee of financial institution.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, в умовах активізації ринкових відносин особливу роль у формуванні та розвитку економіки держави відіграє фінансовий сектор. Ринок цінних паперів, надання фінансових послуг, банківська діяльність та інше є особливими важелями впливу, не тільки становлення демократії в Україні, а й на закріплення благополуччя населення держави.

У зв'язку з цим, постає питання в забезпеченні ефективного функціонування важливих елементів фінансової системи України, а саме працівників фінансової сфери. Як відомо, трудове законодавство нашої держави є дуже застарілим та не відповідає багатьом сучасним світовим тенденціям до забезпечення прав і законних інтересів працівників. Така їх категорія як фінансові працівники або працівники фінансових установ є особливою групою суб'єктів трудового права, що потребує належної нормативно-правової регламентації.

Зважаючи на це, тематика нашого дослідження направлена на глибокий теоретико-практичний аналіз основних аспектів трудової діяльності працівників фінансових установ, а саме на виявлення проблемних моментів та на визначення напрямів вирішення цих проблем з метою удосконалення правового регулювання трудових відносин працівників фінансової галузі. Дані працівники виконують важливу трудову діяльність, забезпечуючи функціонування економіки нашої держави і

вимагають надання їм належних умов для виконання даних трудових функцій. Враховуючи характер їх праці, питання деталізації загальних положень трудового законодавства є нагальним та потребує оперативного їх вирішення.

Встановлення проблем даного питання надасть змогу знайти шляхи їх розв'язання, оскільки вбачаючи причину неналежної регламентації того чи іншого аспекту трудової діяльності працівників галузі фінансів, можна їх усунути.

Необхідно зазначити, що даному питанню приділялась незначна увага не тільки з боку законодавців, а й з боку науковців. Тому, фактично це дослідження має якісно та комплексно доповнити теоретико-практичний базис трудового права у сфері правової регламентації праці робітників фінансової сфери.

Виклад основного матеріалу. Отже, першим шляхом, який пов'язаний з проблемою неузгодженості та безсистемності норм трудового законодавства, зокрема у сфері правового регулювання трудової діяльності працівників фінансових установ є систематизація законодавчих актів у сфері трудових правовідносин працівників фінансової галузі. Вважаємо за доцільне, першочергово здійснити уніфікацію норм законодавства у сфері фінансової діяльності, які б детально регламентували трудові правовідносини даної категорії працівників, як особливої категорії суб'єктів трудового права. Пропонуємо прийняти Постанову Верховної Ради України «Про працю працівників галузі фінансів в Україні».

Необхідно в даному нормативно-правовому акті з урахуванням структури та змісту Кодексу законів про працю закріпити аналогічним диференційовані норми трудового права, які визначають аспекти трудової діяльності працівників фінансових установ. Зокрема, варто структурувати норми щодо праці даної категорії працівників у Постанові наступним чином:

1. Загальні положення;
2. Колективні договори і угоди;
3. Трудовий договір;
4. Робочий час;
5. Час відпочинку;
6. Оплата праці;

7.Гарантії компенсації;

8.Охорона праці;

9.Обмеження у трудовій діяльності та відповідальність за їх порушення.

У вищенаведених положеннях варто деталізувати норми усіх інших нормативно-правових актів трудового законодавства щодо трудової діяльності фінансових працівників.

Зокрема, потрібно визначати більш сприятливі умови щодо охорони праці, часу відпочину, а також оплати праці. Разом з тим, варто також встановити суворіші вимоги при працевлаштуванні, закріпити заборону деяким працівникам щодо сумісництва та суміщення тощо. Даний нормативний акт визначить конкретні групи працівників, які відносяться до працівників у сфері фінансів і надасть змогу диференціювати умови їх праці. Це є дуже важливим, оскільки, як уже зазначалося, фінансові працівники відіграють особливу та важливу роль у розвитку економіки держави.

На нашу думку, у зв'язку з складною економічною ситуацією, детальна регламентація трудових правовідносин працівників фінансового сектору надасть змогу чітко окреслити усі важливі аспекти виконання ними своїх трудових обов'язків та створить передумови для ефективного функціонування галузі фінансів, оскільки дані працівники безумовно становлять собою структурні елементи останньої.

Другим шляхом вирішення вище окреслених проблем має стати видання окремої Постанови Кабінету Міністрів України «Про взаємодію органів державної влади з іншими установами, підприємствами та організаціями у сфері фінансів з метою забезпечення зайнятості працівників даної галузі». У даному підзаконному нормативному акті має бути закріплено повноваження Державної служби зайнятості, Національної комісії з правового регулювання у сфері ринків праці фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, Національного банку України, кадрових агентств, а також закладів освіти й інших установ у питаннях взаємодії та координації діяльності щодо забезпечення максимального рівня зайнятості працівників галузі фінансів.

Окрім того, необхідним, на нашу думку, є встановлення у даній Постанові механізму та порядку здійснення такої взаємодії, переліку документів, які повинні подавати заклади освіти для визначення обсягу молодих спеціалістів фінансової сфери тощо.

Пропонується послідовно розмістити у даній Постанові норми, які закріплюють правовий статус Державної служби зайнятості, Національної комісії з правового регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, Національного банку України, кадрових агентств, закладів освіти, а також підприємств, установ і організацій у сфері забезпечення максимального працевлаштування молодих спеціалістів фінансової сфери.

Також, необхідно встановити правовий статус молодих фахівців у галузі фінансів та визначити хто визнається такими.

Окремі пункти Постанови мають визначати порядок взаємодії цих органів. Розміщення цих пунктів має кореспондувати стадіям такої взаємодії. Наприклад, окремим положенням варто визначити механізм взаємодії вищих навчальних закладів у сфері фінансів з Державною службою зайнятості, який полягає у наданні усіх необхідних відомостей останній щодо обсягу молодих спеціалістів фінансової сфери, а також їх рівень знань та кваліфікація.

Третім шляхом вирішення проблем у сфері праці працівників фінансової галузі має стати створення належної системи отримання освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників галузі фінансів. На нашу думку, необхідно, шляхом прийняття відповідного Розпорядження Кабінету Міністрів України створити єдиний навчально-методичний центр – Національний центр надання освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників галузі фінансів, який у своїй структурі буде містити окремі підрозділи щодо підгалузей фінансової сфери, наприклад, управління у сфері навчання банківських працівників, управління у сфері навчання брокерів тощо.

Якісна та інтенсивна науково-теоретична підготовка, у поєднанні з практичними знаннями нададуть змогу фінансовим

працівникам ефективно реалізовувати своє конституційне право на працю.

Зокрема, розпорядження має включати пункт щодо прийняття відповідного Положення про Національний центр надання освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників фінансової сфери. У Положенні мають встановлюватися норми щодо правового статусу даного закладу освіти та науково-методичного забезпечення, повноваження у сфері забезпечення навчанням працівників фінансових установ, а також норми які стосуватимуться питання взаємодії Національного центру надання освіти, перепідготовки та підвищення кваліфікації з органами виконавчої влади, зокрема з Державною службою зайнятості, Національним банком України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку тощо у сфері забезпечення виконання замовлення на працевлаштування кваліфікованих спеціалістів.

Окрім того, таке Положення має містити норми щодо структурного складу даного центру, у який мають входити підрозділи різної спрямованості у сфері фінансів і забезпечуватимуть підготовку фінансових працівників відповідної галузі. Залежно від спрямування, необхідно виділити такі структурні даного центру: Банківська справа; Фінанси підприємства; Економіка підприємства; Ринок цінних паперів та фондового ринку; Державне регулювання фінансового ринку; тощо.

Дані підрозділи-управління забезпечуватимуться висококваліфікаційним професорсько-викладацьким складом щодо кожної підгалузі фінансів і проводитимуть комплексні заняття, семінари, лекції, конференції та тренінги з метою підвищення професіоналізму.

Такий напрям забезпечить високу ефективність виконання працівниками галузі фінансів своєї трудової діяльності.

Четвертим шляхом вирішення правового регулювання праці у галузі фінансів має стати законодавче закріплення заборони розголошення конфіденційної інформації усіма без виключення працівниками кожної фінансової установи. Як нами вище зазначалось, необхідно прийняти Постанову Верховної

Ради України «Про працю працівників галузі фінансів в Україні». У даній постанові, враховуючи даний шлях вирішення проблеми варто чітко регламентувати обов'язкове дотримання конфіденційної інформації, а саме державної таємниці, банківської чи комерційної таємниці усіма без виключення працівниками Національного банку України, комерційних банків, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку тощо та встановити відповідальність за таке розголошення.

Першочерговим варто встановити у Постанові поняття комерційної, банківської та інших видів таємниці. Доповнюючи дане положення, доцільним вважається зазначити приблизний перелік фактів чи відомостей, які визнаються таємницею.

Необхідно також визначити санкції за порушення норм щодо додержання працівниками фінансових установ комерційної, банківської та інших видів таємниці. Зокрема, окремим пунктом Постанови мають передбачатися види відповідальності за дані правопорушення і безпосередньо вказуватись стягнення та їх розмір, який визначатиметься пропорційно розголошеним відомостям та матеріальній шкоді, заподіяній роботодавцю у зв'язку з цим порушенням.

Важливо також закріпити можливість розірвання трудового договору та припинення трудових правовідносин за ініціативи роботодавця з працівником фінансової установи, у разі розголошення відомостей, що становлять банківську, комерційну чи іншу таємницю.

П'ятим шляхом вирішення проблем правового регулювання праці працівників фінансового сектору економіки України є встановлення заборони щодо сумісництва та суміщення посад керівниками фінансових установ. Як уже зазначалося, працівники Національного банку України, в основному дотримуються цієї заборони, оскільки вона детально регламентується профільним законом, а також Законом України «Про державну службу». Однак, для нормального функціонування фінансової системи України у цілому, необхідно заборонити суміщувати посади усіма керівними працівниками фінансових установ, так як це виключить

можливий вплив на фінансову систему держави задля отримання вигоди.

Такий захід безумовно є необхідним, оскільки можливість працювати в різних фінансових установах та організаціях негативно впливає на економіку України. Саме тому, така імперативна норма, яку необхідно закріпити в запропонованій Постанові Верховної Ради України «Про працю працівників галузі фінансів в Україні» забезпечить нормальне функціонування фінансових установ, зосередить увагу керівників даних установ на питаннях встановлення умов праці для працівників та інше.

Більше того, як вказує Д. В. Гудков, на даний момент, законодавством не чітко врегульовано питання встановлення обмеження щодо сумісництва та суміщення. Науковець наголошує на тому, що норма, яка встановлює обмеження трудової діяльності за сумісництвом вказує також і на іншу оплачувану діяльність. Проте, постає питання щодо можливості чи неможливості віднесення до іншої оплачуваної діяльності разове виконання робіт за цивільно-правовим договором. Тому, автор вказує на те, що існує можливість виконання разової роботи та отримати винагороду за її здійснення [1, с. 44-45]. Із цього випливає, що фактично фінансові працівники, яким за законом буде заборонено суміщавати посаду з іншою оплачуваною роботою зможуть обходити норми закону. Відповідно до даного твердження необхідним є законодавче закріплення даного виду оплачуваної роботи, з метою належної реалізації заборони сумісництва та суміщення трудової діяльності керівниками фінансових установ.

Тобто, необхідно зазначити в запропонованій Постанові Верховної Ради України «Про працю працівників галузі фінансів в Україні» окремим пунктом положення, яке визначатиме діяльність, що заборонено здійснювати керівникам фінансових установ. Зокрема, даний пункт має викладатися наступним чином: «керівникам фінансових установ забороняється сумісництво та суміщення своєї роботи з іншою оплачуваною роботою, зокрема разовою роботою, передбаченою цивільним законодавством, окрім викладацької,

наукової, творчої роботи, суддівської чи медичної практики тощо».

Шостим шляхом до вирішення проблем нормального правового забезпечення праці у галузі фінансів є забезпечення більш сприятливих умов для виконання трудових обов'язків, ніж це передбачено у Кодексі законів про працю.

Як вказує М. В. Кравченко, створення необхідних умов трудової діяльності на кожному робочому місці, охорона праці та захист працівників, у тому числі працівників фінансових установ, є важливими проблемами України сьогодні. Це обумовлюється наявністю та широкою розповсюдженістю професійних захворювань, високий рівень смертності у працездатному віці тощо. Працівники потребують належних умов для забезпечення здійснення ними своєї трудової функції, так як вони є невід'ємними елементами суспільства і забезпечують ефективність функціонування економіки країни. Забезпечення їх відповідними умовами для відновлення, збереження і розвитку робочої сили, а також соціальний захист працівників повинні стати головною метою держави [2, с. 1]. Держава має здійснювати усі необхідні заходи щодо забезпечення безпечними та нормальними умовами праці усіх працівників, у тому числі у сфері фінансів. Для цього необхідним є здійснення належного правового регулювання відносин у сфері надання відпочинку, відпустки тощо, шляхом прийняття нових нормативно-правових актів галузевого спрямування.

Доцільним є розробка та прийняття Міністерством охорони здоров'я України комплексного Наказу, який би отримав назву «Інструкція щодо визначення умов праці працівників галузі фінансів», у якому би містився загальний-понятійно категоріальний апарат, а також нормативи щодо важливих аспектів праці даної категорії працівників. Зокрема, пропонується визначити у Наказі, що перерва для щоденного відпочинку має становити 20 хвилин, після спливу кожних 2 годин від початку роботи. Більше того, необхідно врахувати годинну перерву на обід, яка надаватиметься після спливу 5 годин від початку роботи. Окрім того, у запропонованому підзаконному нормативному акті пропонується встановити

більший термін щорічної відпустки, яка становитиме не менше 35 днів та закріпити положення щодо можливості надання, за висновком лікаря відпустки для поліпшення стану здоров'я, яка визначатиметься на розсуд відповідного спеціаліста у галузі охорони здоров'я.

Враховуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що правове регулювання трудових відносин працівників фінансових установ, підприємств та організацій є недостатнім та торкається лише основних положень щодо визначення умов праці. Більше того, законодавству властивий загальний характер, а, враховуючи значимість праці даної категорії працівників необхідно надати більш деталізовані регламентації їх трудо-правових відносин.

Висновки. Отже, нами було розглянуто основні проблеми правового регулювання праці працівників фінансової галузі, а також виділено основні шляхи вирішення зазначених проблем. Оскільки Україна наразі перебуває у складній економічній ситуації, важливим є приділення уваги щодо регламентації трудових правовідносин працівників фінансової сфери України, так як останні забезпечують вирішення кризових питань у сфері економіки та працюють над створенням економічного благополуччя усієї держави.

Література:

1. Гудков Д. В. Адміністративно-правові засоби заборони за законом України "Про засади запобігання і протидії корупції" / Д. В. Гудков // Правовий вісник Української академії банківської справи. - 2014. - № 1. - С. 43-49.
2. Кравченко М. В. Шляхи вдосконалення державного регулювання безпеки й охорони праці в системі соціального захисту / М. В. Кравченко. // Державне будівництво. - 2009. - № 1. – С. 13.